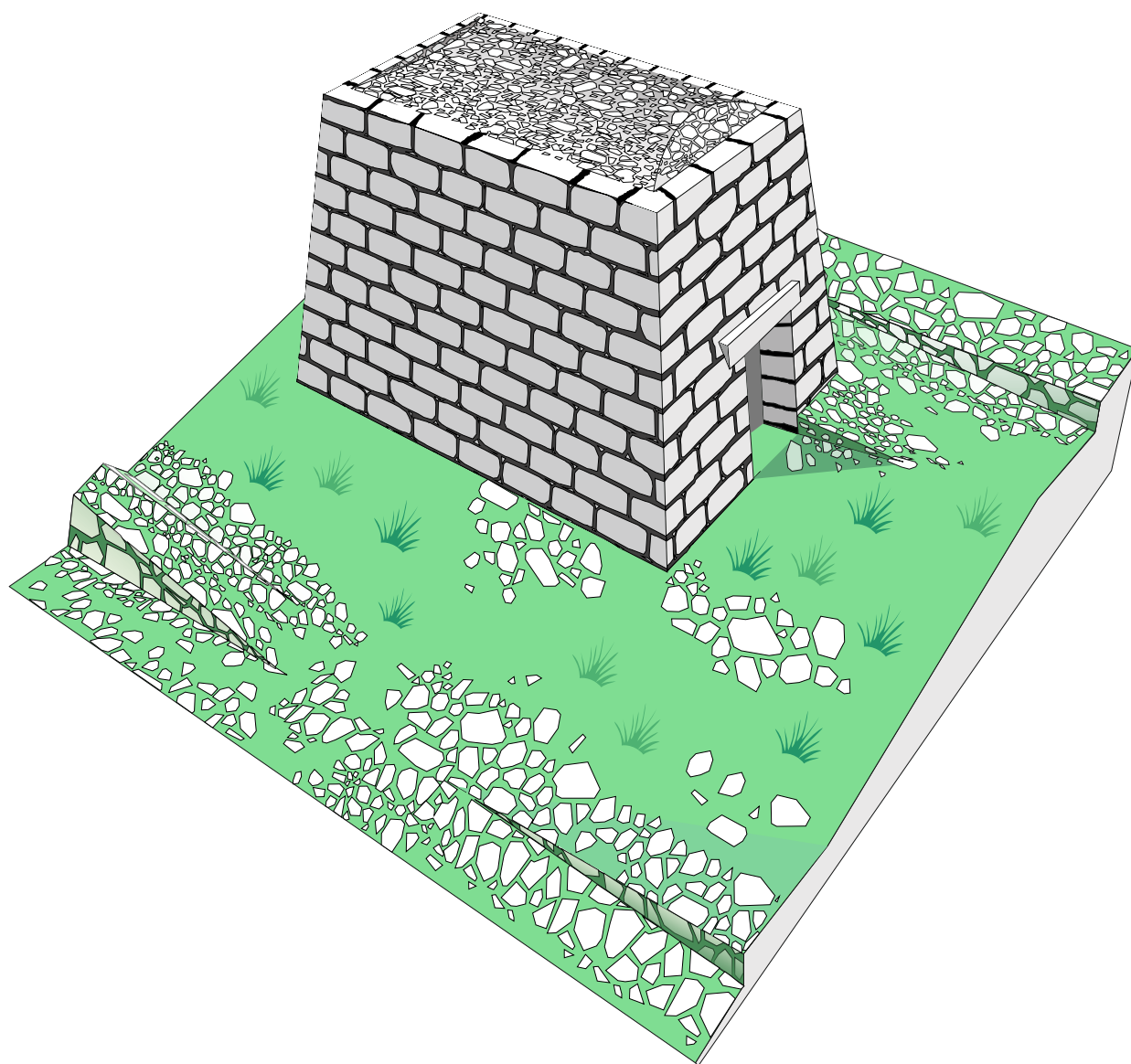

BUNJA JURKOVICA - ŽIRJE

PAPIRNATA MAKETA

Bunja na Jurkovici, otok Žirje

Jurkovica je brdo koje s južne strane zatvara popularnu uvalu Koromašna na otoku Žirju, okrenutu prema kopnu i njemu bližim otocima. Na sjevernoj padini nalazi se jedna od mnogih *bunja* ovoga kraja, pseudokupola (suhozidna građevina u tehnici lažnog svođenja) kakva ne traži vezivne tvari ili potpornje koji se izmaknu nakon gradnje. Takvih je nekadašnjih poljskih skloništa ili seoskih štala u ovome dijelu Hrvatske velik broj.

Među mnogobrojnim jednostavnim građevinama ove vrste bunja s Jurkovice predstavlja elementarni oblik krnje piramide kakav u svojoj unutrašnjosti nema uobičajene krovne krugove poslaganih kamenih ploča, već izduženi dvostrešni strop. Takve su građevine rjeđe, a u blizini joj se nalazi najduža takva seljačka invencija kod nas – tzv. Novi stan koji pored višeprostrornog Starog stana na predjelu Samograd ima prostoriju dugu sedam metara.

Tehnika lažnog svođenja je vrlo stara i kod nas dokumentirana već više stoljeća. Najviše je primjenjivana u godinama Velike vinarske konjunktore 1867.-1892. godine kad su agrarnim reformama težaci postajali vlasnicima zemljišta koje su obrađivali, kretali u krčenja novih i na njima uz krčevinske gomile gradili i poljska skloništa. U to vrijeme su na Žirju živjeli Josip Alić-Tarakalo (nadimkom Papak) i sin mu Mate (nadimkom Bunja), graditelji nedalekog Starog i Novog stana. Novi stan se načinom gradnje poklapa s ovom bunjom i možemo pretpostaviti kako je Mate Alić uzeo udjela i u ovoj izgradnji.

Najbliža slična građevina je izdužena *kujica* (kaprijski naziv za pseudokupolu) koja je izgrađena na terasama najzahtjevnijeg kakanjskog Klikinog vinograda na padini Pod brak. Sličnoj dvostrešnoj Šupljoj gromili u Bilicama je istraživač suhozidne arhitekture Borut Juvanec predložio srednjovjekovnu dataciju. U ostatku Hrvatske izduženu osnovu imaju *kažete* sela Smoljanci u Vodnjanštini, primjenjujući i strehu najčešćeg oblika *kažuna*.

Način na koji su obrađivači zemlje u ovim mjestima doradili način gradnje i građevine prilagodili svojim posebnim potrebama daju naslutiti kojim bi se putem ovakva zdanja stopljena s okolinom mogla prilagođavati novim okolnostima, zadržavajući krajobraznu ljepotu i otvarajući se današnjim nužnostima.

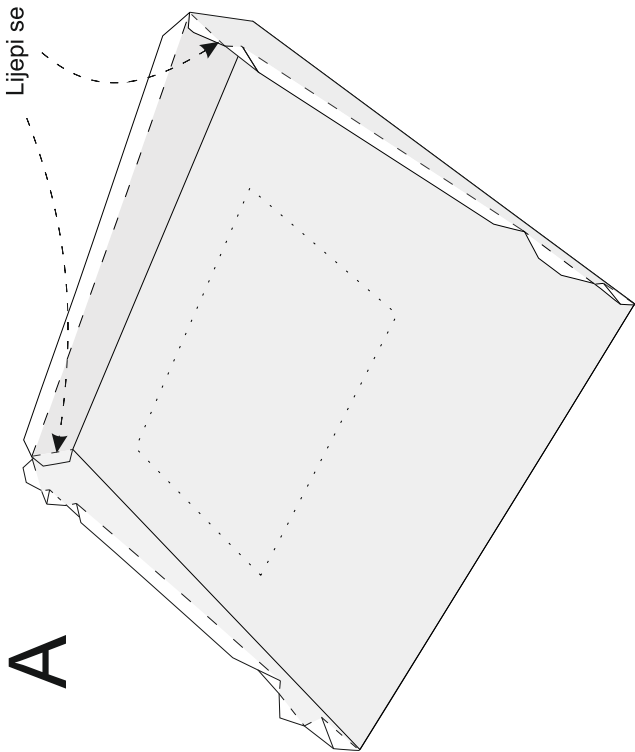

**Bunja jurkovica, unutrašnjost.
Izduženi dvostrešni strop.**

REDOSLIJED SLAGANJA MAKETE

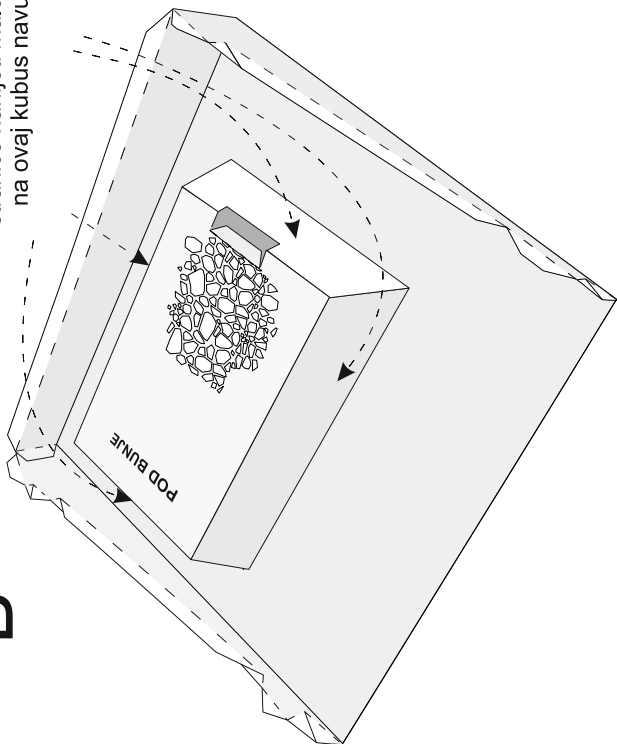
PODLOGA

Lijepi se ovim klapnama

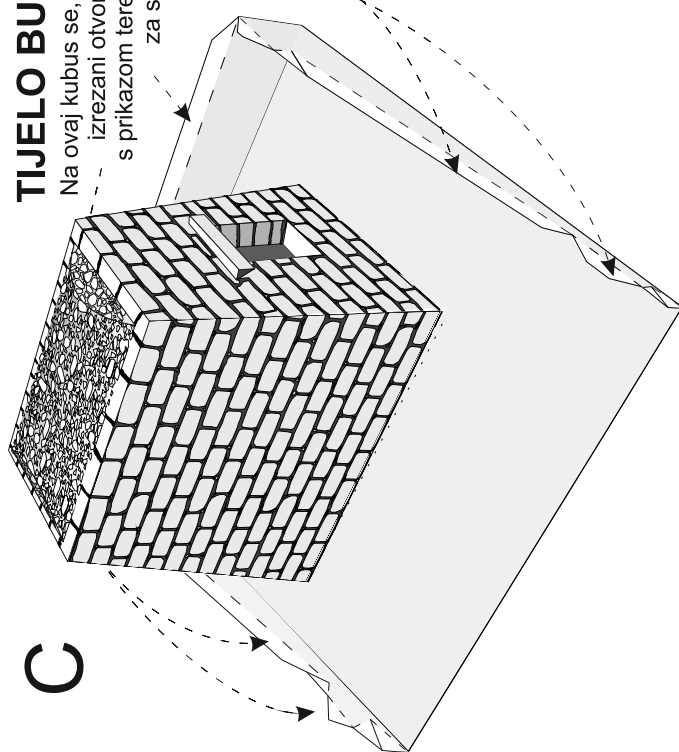
POD BUNJE

Nakon lijepljenja za podlogu, na stranice nanijeti malo lijepila. Zatim na ovaj kubus navući tijelo bunje.

TIJELO BUNJE

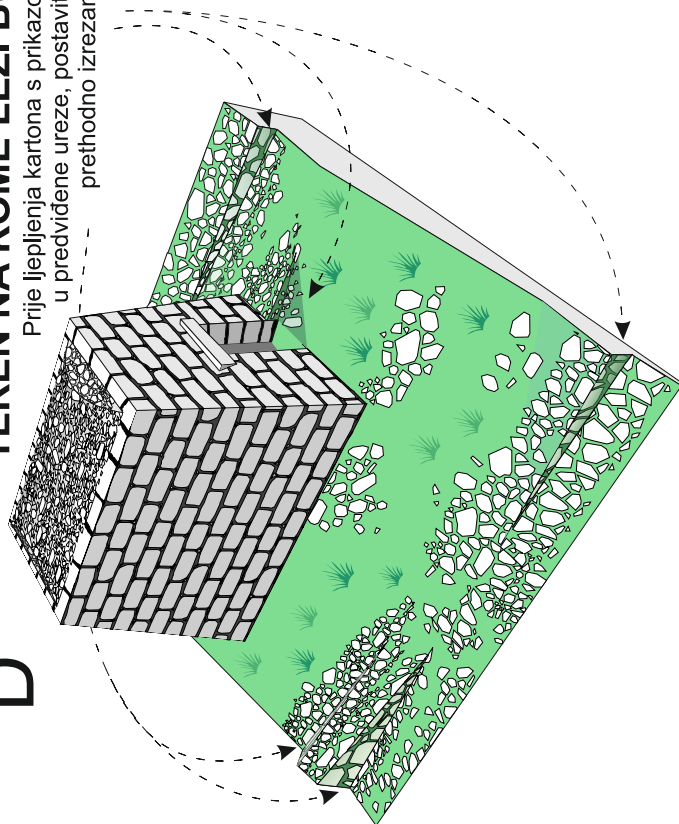
Na ovaj kubus se, kroz prethodno izrezani otvor, navlači karton s prikazom terena i on se lijepi za stranice podloge

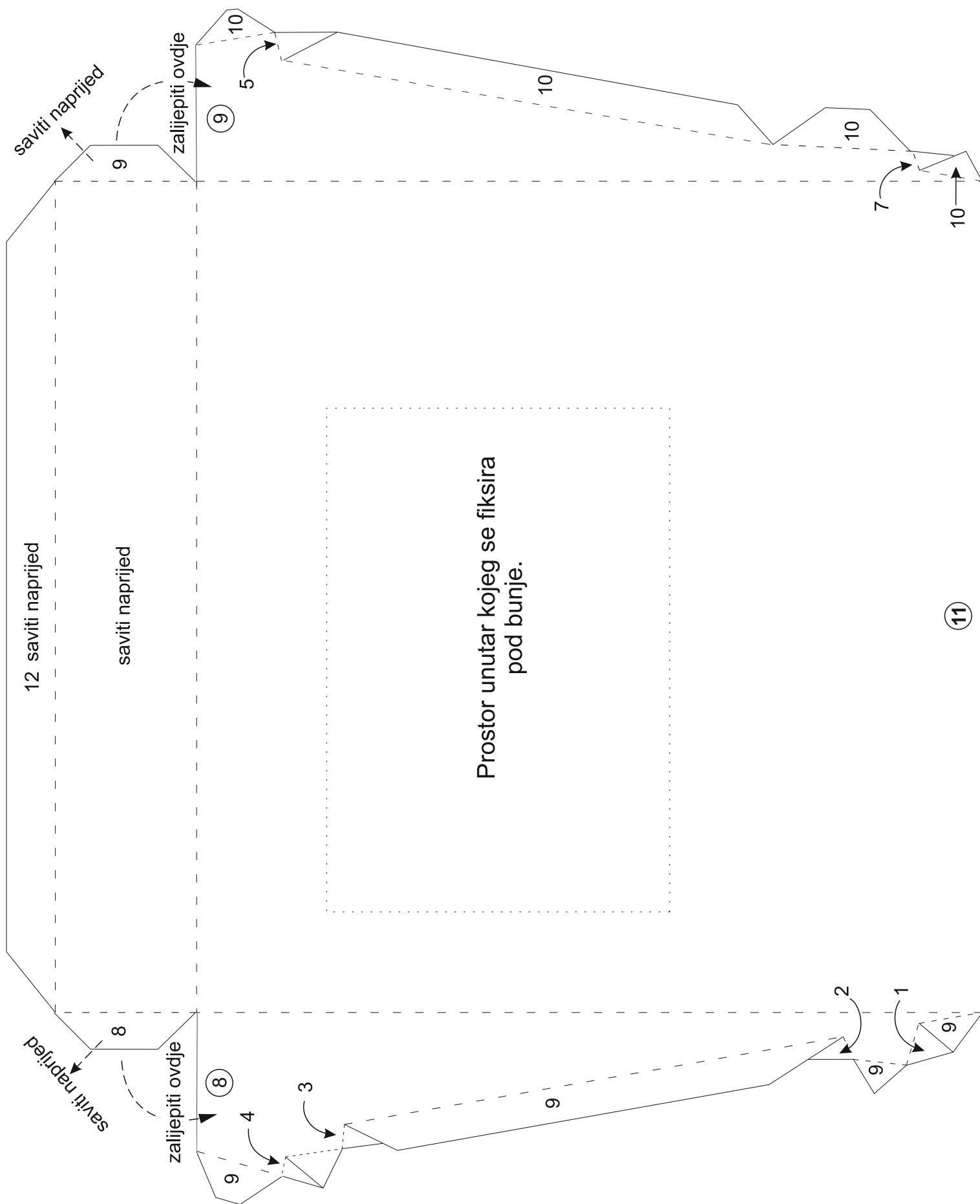
D

TEREN NA KOME LEŽI BUNJA

Prije lijepljenja kartona s prikazom terena, u predviđene ureze, postaviti i zaljepiti prethodno izrezane klinove.

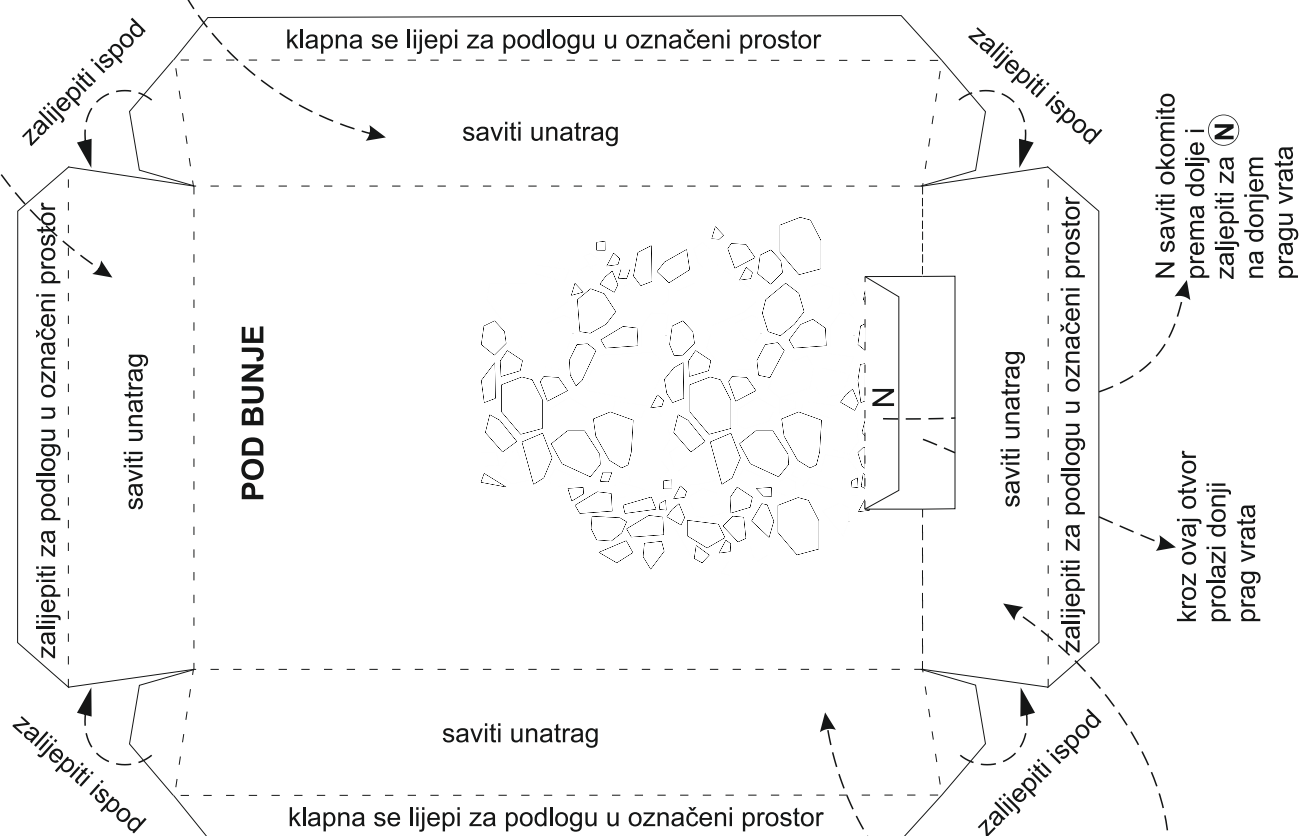
A) PODLOGA MAKETE

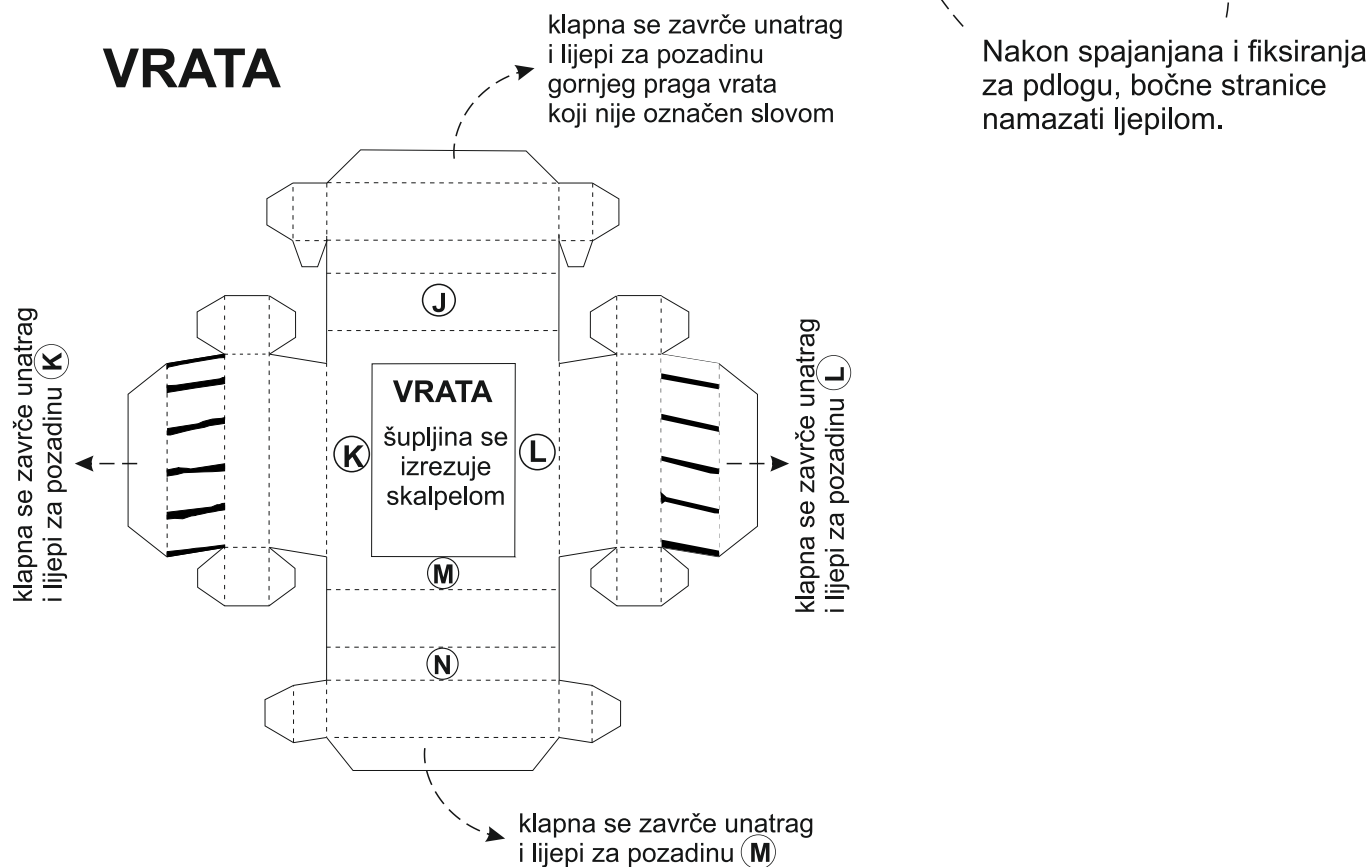
B) POD BUNJE.

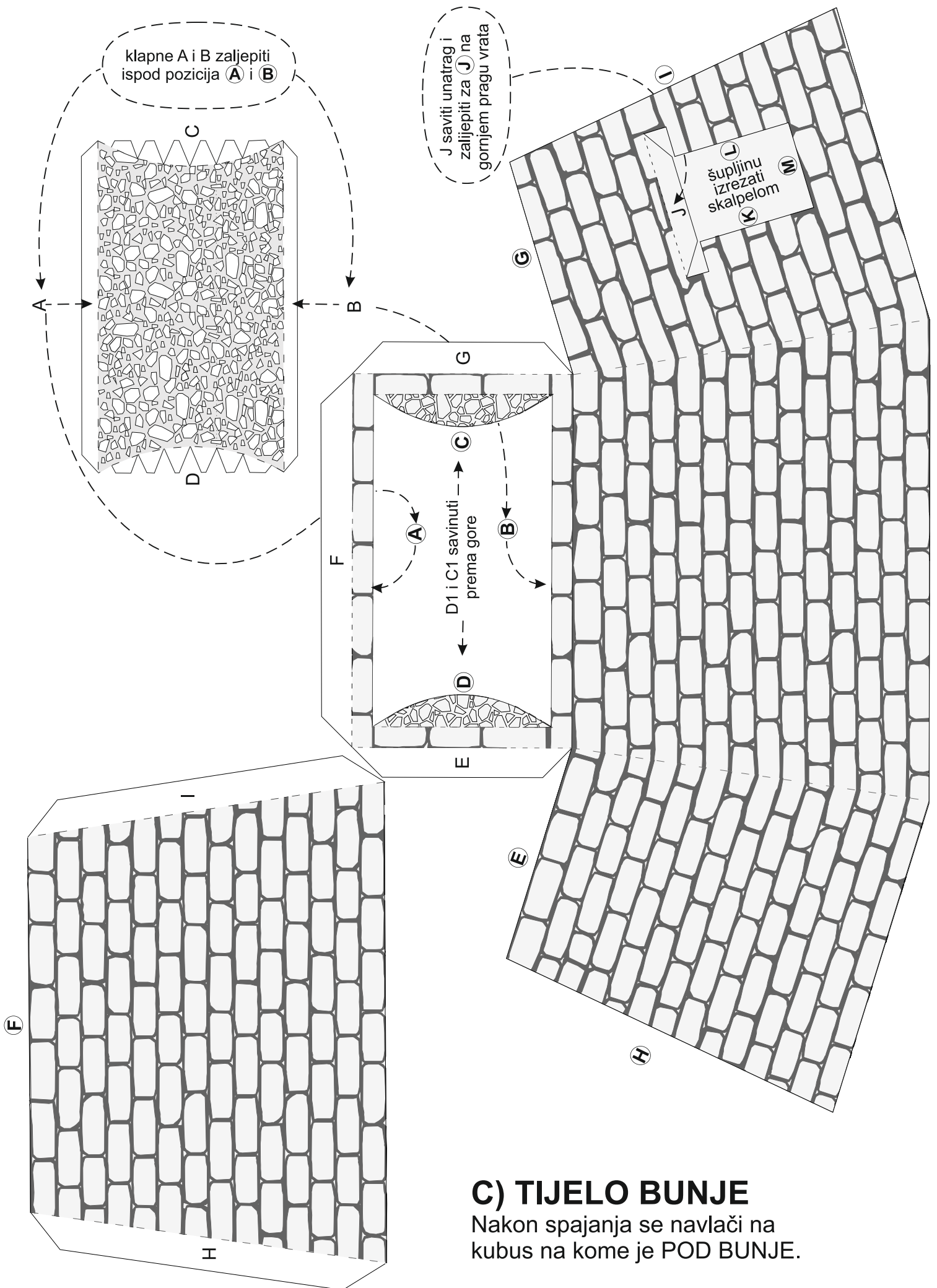
Nakon spajanja stranica, formirani kubus se lijepi za podlogu na za to označeno mjesto. Na vanjski dio bočnih stranica tog kubusa se namaže malo ljepila. Zatim se na taj kubus navlači predhodno spojeno tijelo bunje tj. zidovi.

Nakon spajanja i fiksiranja za podlogu, bočne stranice namazati ljepljom.

VRATA

12

Ovi klinovi br. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, se uvače i lijepe u za to naznačene usjeke ①, ②, ③, ④, ⑤, ⑥, ⑦

klapna 9 se lijepe ispod i duž cijelelog ovog ruba

11 savinuti unatrag

D) TEREN NA KOJEM LEŽI BUNJA